

MAHA-analyse 2023

Cijfers 2022 en eerste blik op 2023

14 november 2023

Belfius

2022-2023

een **sterk verstoorde**
macro-economische context
na 2 jaren covidcrisis

COVIDCRISIS

- Noodplannen
- Verminderde ziekenhuisactiviteit

STERK VERSTOORDE MACRO-ECONOMISCHE CONTEXT

- Historisch hoge inflatie
- Energiekosten
- Bouwkosten
- Rente
- Deficit / schuld

Financiële impact op de ziekenhuizen?

Steekproef

Ziekenhuisactiviteit

Resultaten

Uitdagingen personeel

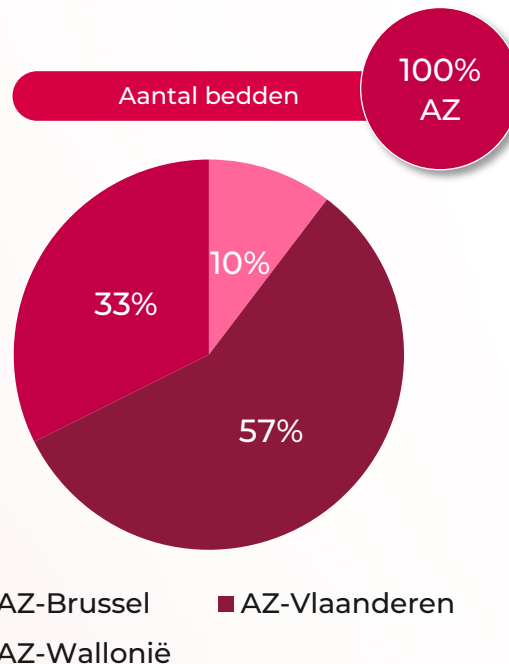
Balans en investeringen

Besluit

Steekproef van de analyse

Instellingen	
Brussel	7
Vlaanderen	48
Wallonië	31
Totaal AZ	86

86 AZ (* 93 erkenningsnummers)

Steekproef van de enquête (cijfers 2023 = 70 AZ (75%) maar steekproef verschilt naargelang de vragen)

Steekproef

Ziekenhuisactiviteit

Resultaten

Uitdagingen personeel

Balans en investeringen

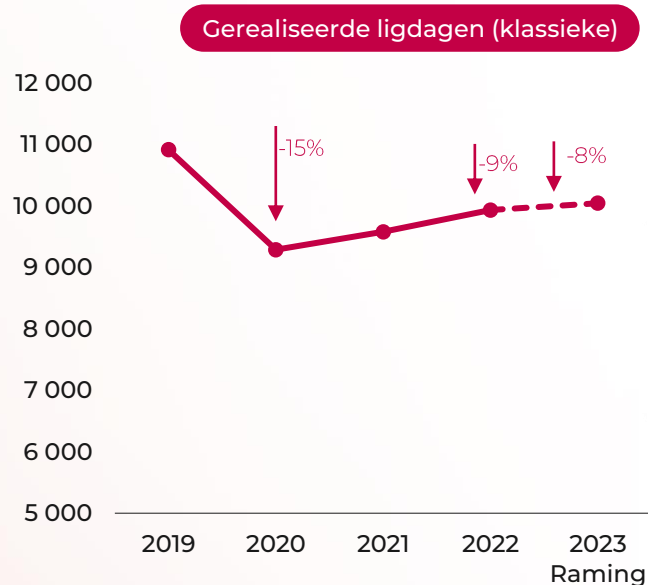
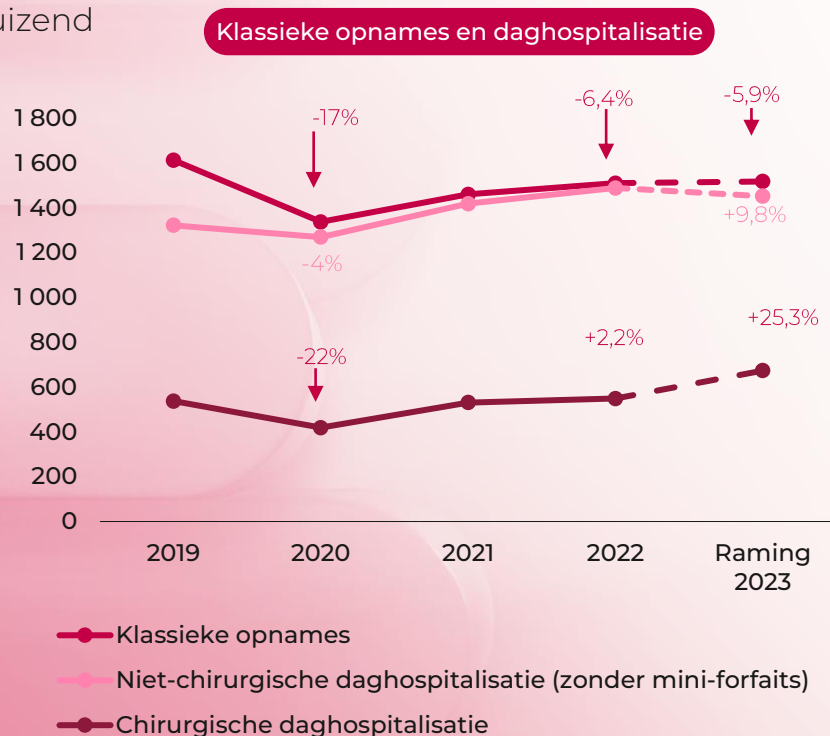
Besluit

Ziekenhuisactiviteit

Omslag van klassieke opnames naar daghospitalisatie zet zich door

Evolutie in % tov 2019

in duizend

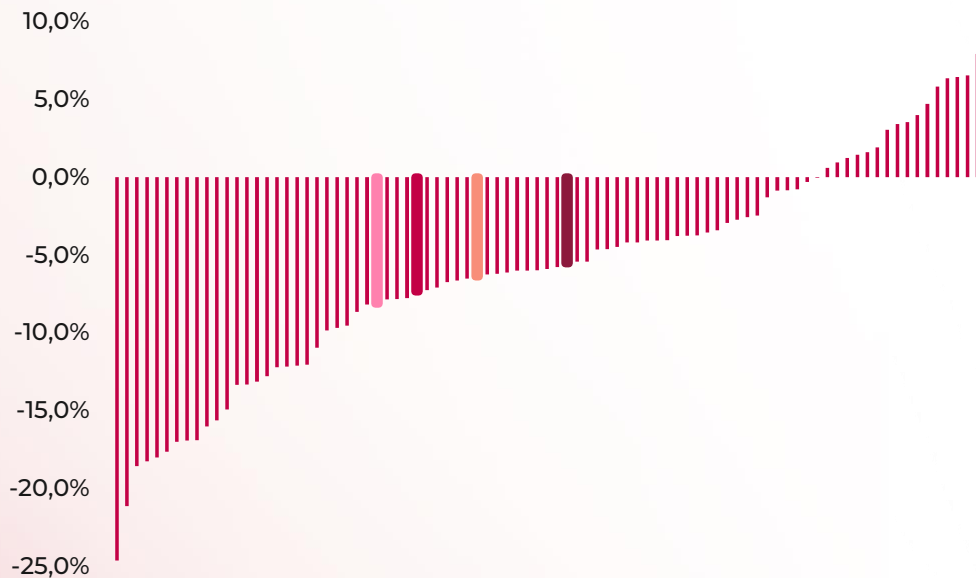
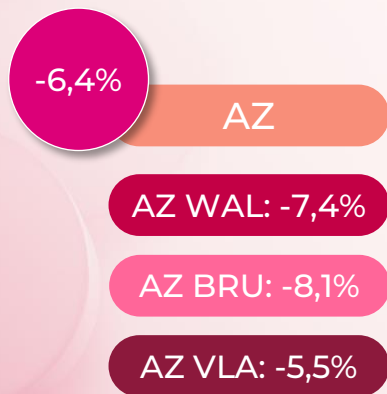
Raming 2023: op basis van de evolutie 1° semester 2023

Ziekenhuisactiviteit

Slechts 18% van de ziekenhuizen realiseren ook groei in de klassieke opnames ten opzichte van 2019

Evolutie 2019-2022

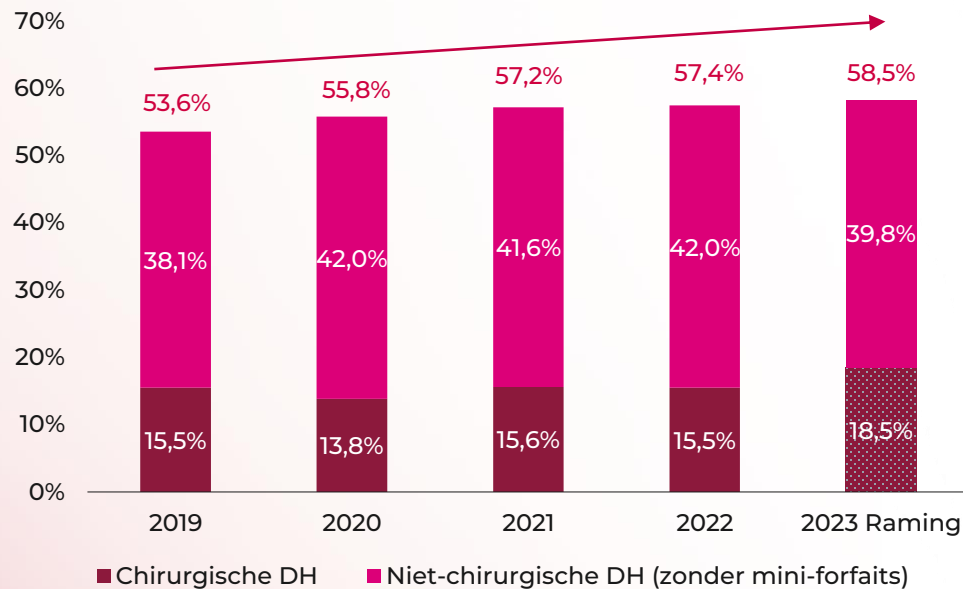

Ziekenhuisactiviteit

Trend zet zich door in 2023

Steeds meer daghospitalisatie

Opmnames (AZ)

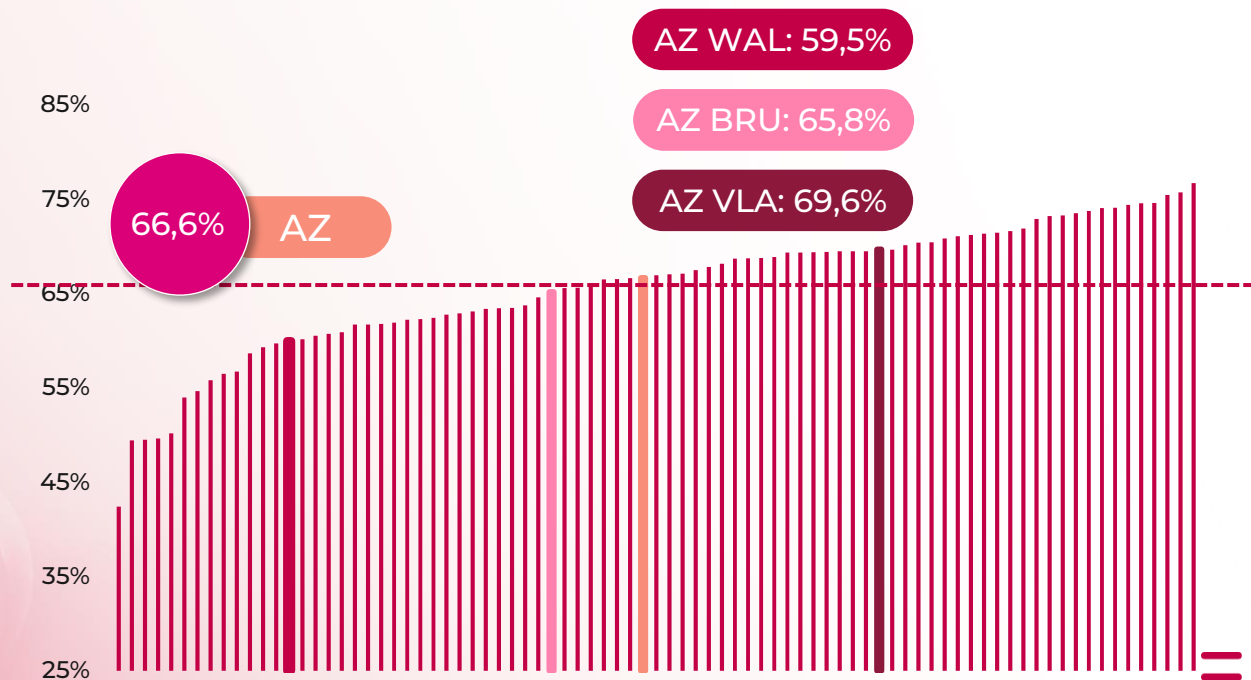
Ziekenhuisactiviteit

Bijna 70% daghospitalisatie in de Vlaamse ziekenhuizen

Aandeel daghospitalisatie

(chir. + niet-chir. - zonder mini-forfaits)

op tot. opnames CD-bedden + daghospitalisatie

Steekproef

Ziekenhuisactiviteit

Resultaten 2022 en blik op 2023

Uitdagingen personeel

Balans en investeringen

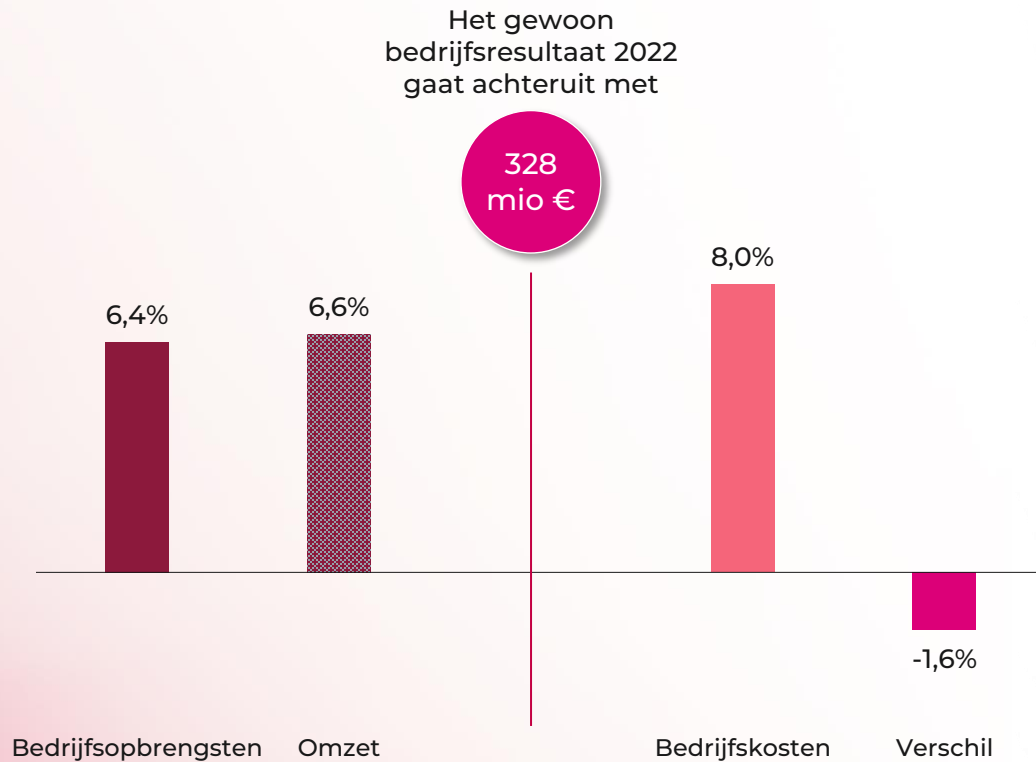
Besluit

Resultatenrekening 2022

Kosten stijgen sterker dan omzet

Vertraagd effect in een inflatoire context

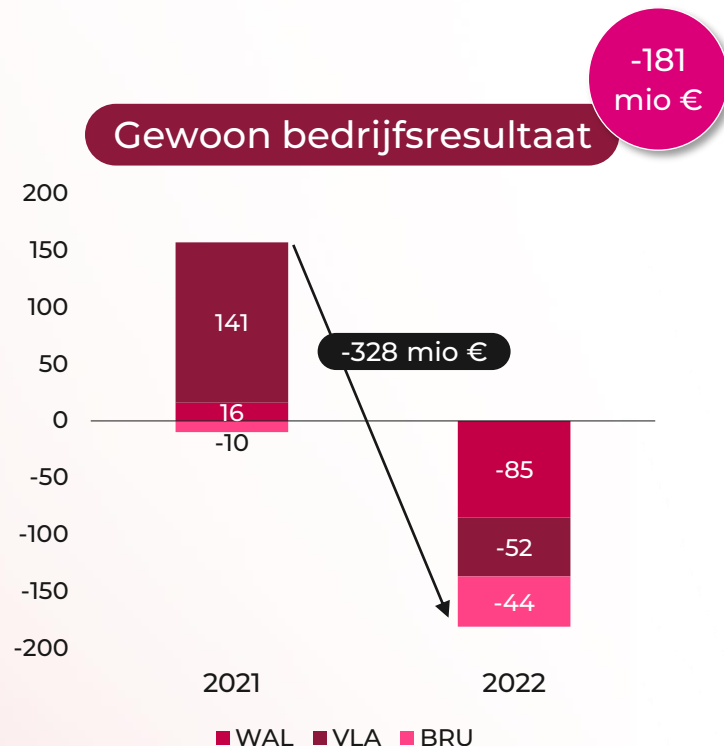
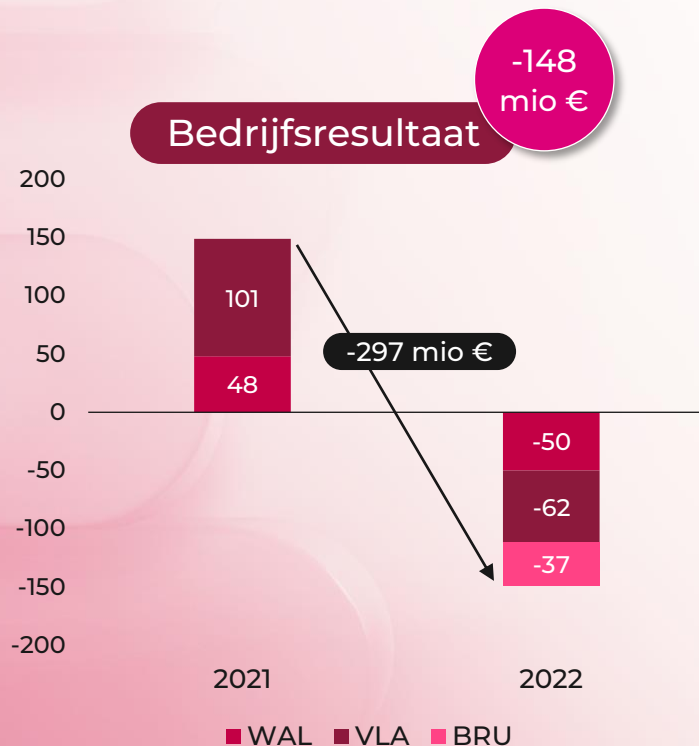
Evolutie 2021 – 2022

Resultatenrekening 2022

Gewoon bedrijfsresultaat zakt naar -181 miljoen, een verontrustende evolutie

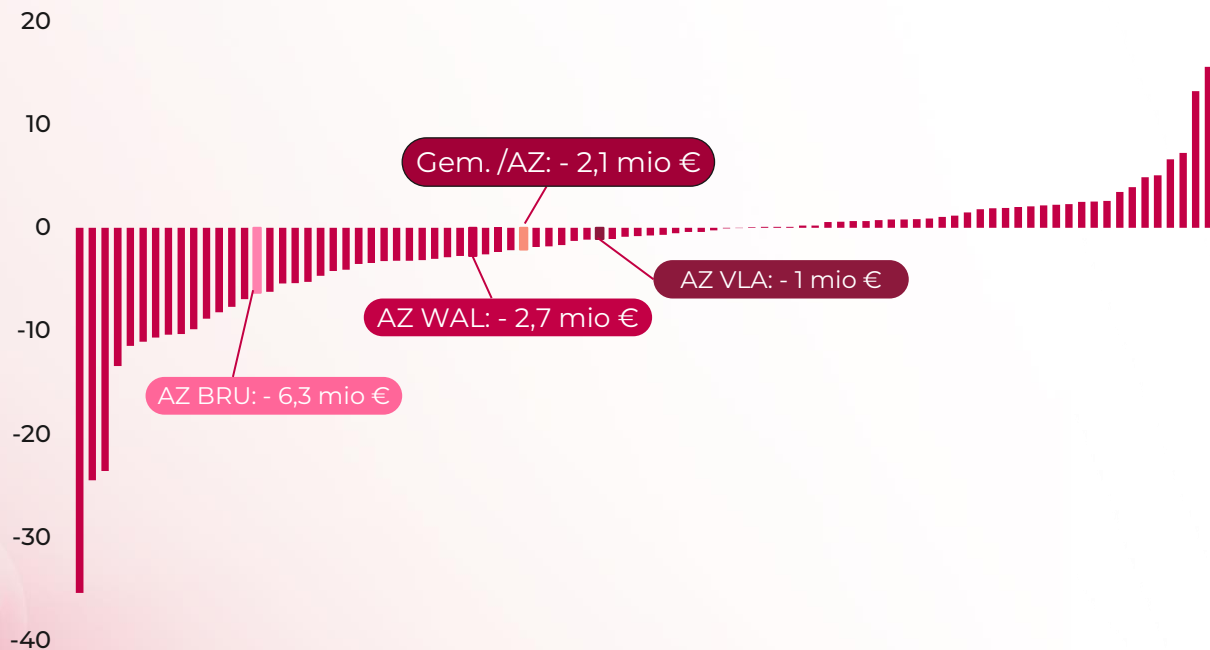
Evolutie 2021 – 2022

Gewoon bedrijfsresultaat

Groot verschil tussen de ziekenhuizen in 2022

in miljoen EUR

Bedrijfsopbrengsten

BFM en farma zorgen voor de omzetsijging

in miljoen EUR

	2021	2022	% Evolutie
Omzet	17 807	18 980	6,6%
BFM (incl. geraamde inhaalbedragen)	6 312	6 969	10,4%
Forfaits	766	817	6,6%
Farmaceutische producten	3 440	3 746	8,9%
Financiering deelstaat	61	71	16,6%
Laagvariabele zorg	437	471	7,8%
Honoraria	6 676	6 780	1,6%
Supplementen	82	91	11,4%
Overige bedrijfsopbrengsten	1 598	1 665	4,2%
Totaal bedrijfsopbrengsten	19 376	20 611	6,4%

Bedrijfskosten stijgen sterker dan de opbrengsten

Sterke stijging door de inflatieschok

in miljoen EUR

	2021	2022	% Evolutie
Omzet	17 807	18 980	6,6%
Aankopen	4 573	4 899	7,1%
Farmaceutische producten	3 524	3 795	7,7%
Overige aankopen (zonder voorraadwijzigingen)	1 107	1 158	4,7%
Diensten	6 083	6 294	3,5%
Bezoldigingen artsen	4 301	4 403	2,4%
Brutomarge	8 719	9 419	8%
Bezoldigingen	7 340	8 408	14,5%
Niet-kaskosten en andere kosten	1 230	1 159	-5,8%
Totaal bedrijfskosten	19 227	20 760	8,0%

Bedrijfskosten

Aankopen

zonder farmaceutische producten
in miljoen EUR en % omzet

- Minder kosten medische producten (post-Covid)
- Geleidelijke impact van de hogere energie- en productkosten

Voeding

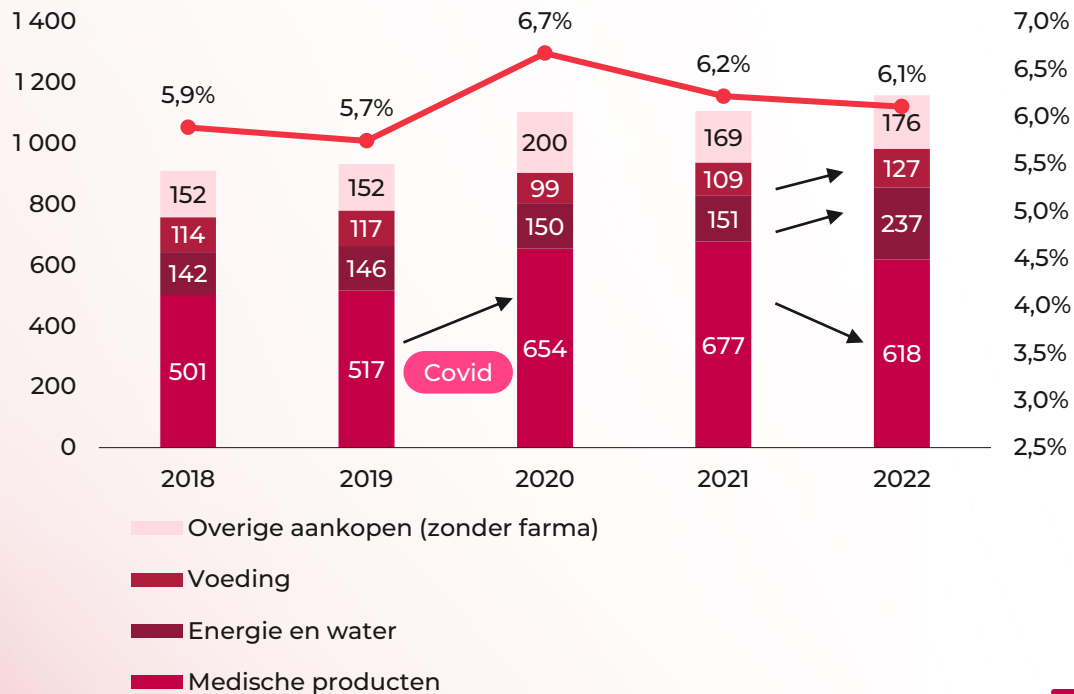
+17%

Energie

+62%

Medische prod.

-8,7%

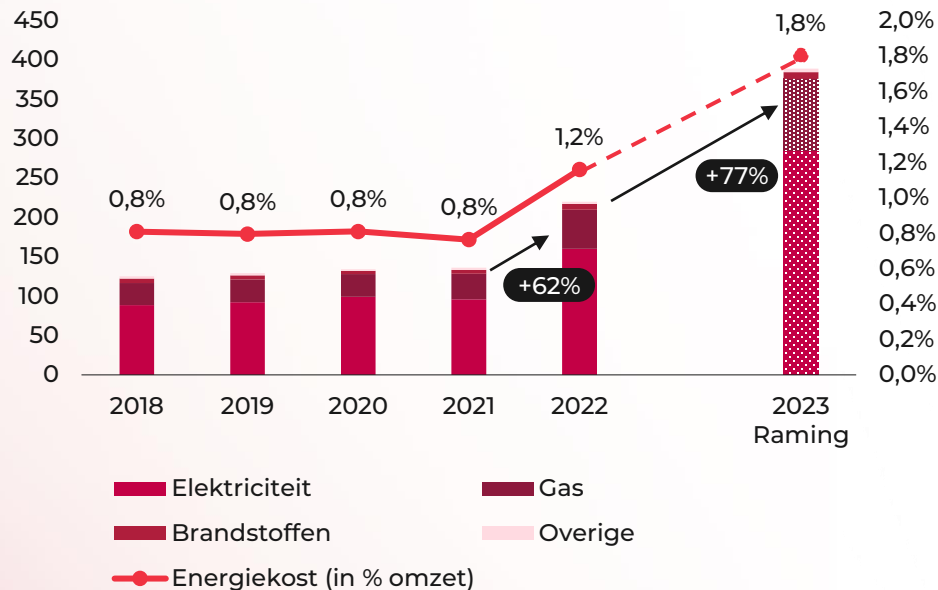

Bedrijfskosten

In 2023 stijgt de energiekost exponentieel

in miljoen EUR en % omzet

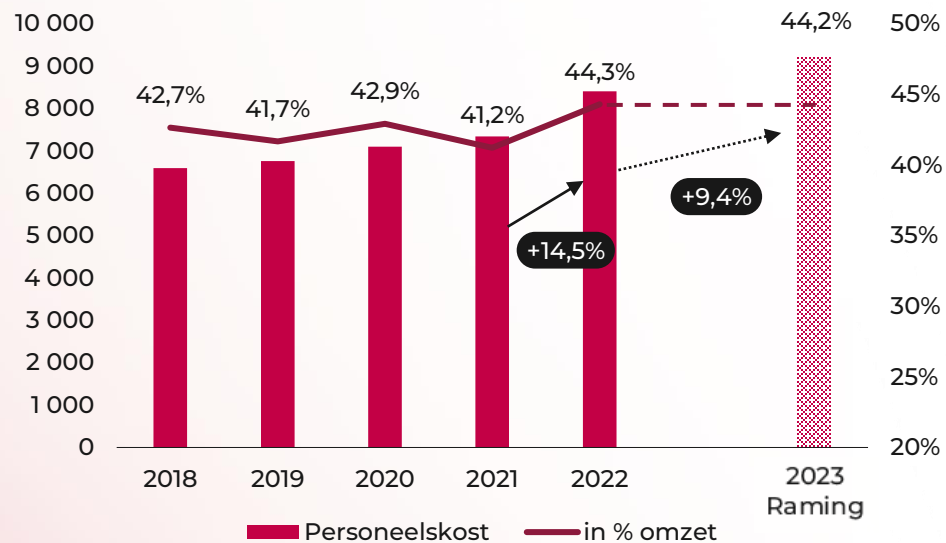
- Meerkost 2022
+ 84 mio tov 2021
- Meerkost 2023
+169 mio tov 2022
- Meerkost 2021-2023
+253 miljoen EUR
+1,0% omzet

Bedrijfskosten personeel

Historisch sterke stijging personeelskost

in miljoen EUR

Bedrijfskosten personeel

Belangrijke impact door de inflatieschok in 2022

Prijseffect en volume-effect 2021-2022
in % omzet

Elementen prijseffect

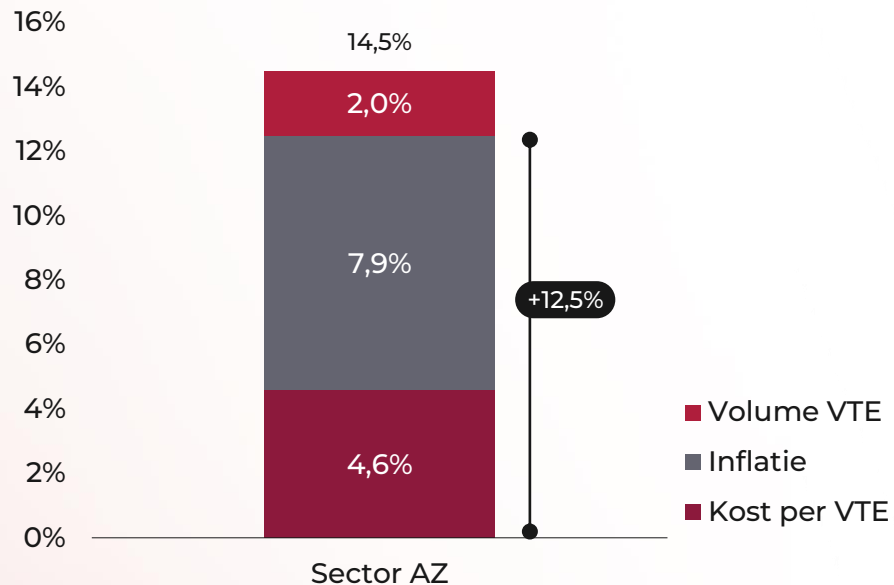
- Indexatie
- IFIC
- Anciënniteit
- Decemberpremie

...

Volume-effect is beperkt

- Zorgpersoneelsfonds

...

	2021	2022		Evolutie
Aantal VTE*	105 654	107 788	+2 134	+2,0%

* Zonder uitzendkrachten

Resultatenrekening

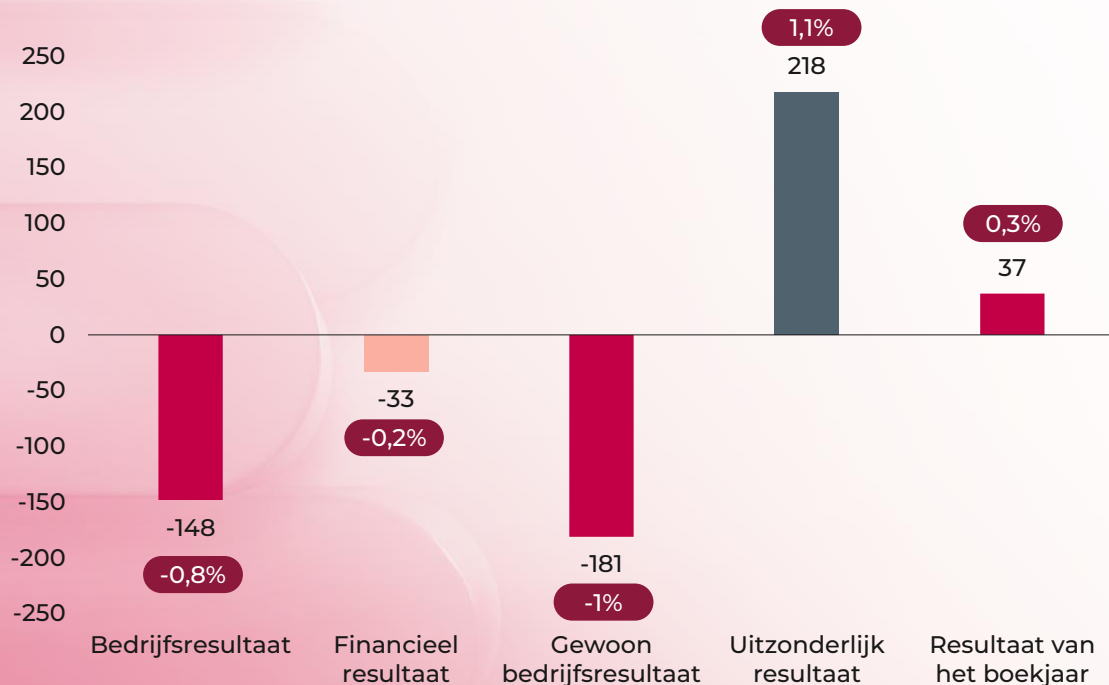
Het uitzonderlijk resultaat reanimeert het resultaat van het boekjaar

	In % omzet			In miljoen €		
	2021	2022	Evolutie 2021-2022	2021	2022	Evolutie 2021-2022
Bedrijfsresultaat	0,8%	-0,8%	-1,6%	149	-148	-297
Financieel resultaat	0,0%	-0,2%	-0,2%	-3	-33	-30
Financiële opbrengsten	1,0%	1,0%		188	190	+2
Financiële kosten	1,1%	1,2%		190	223	+33
Gewoon bedrijfsresultaat	0,8%	-1,0%	-1,8%	147	-181	-328

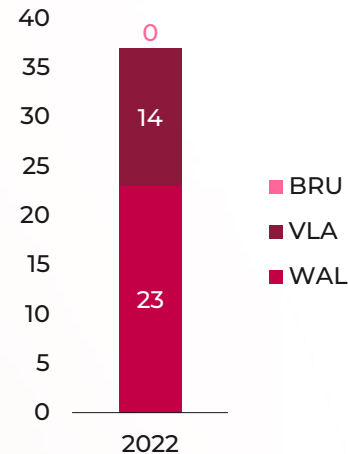
Van bedrijfsresultaat naar resultaat van het boekjaar

2022

in miljoen EUR en % omzet

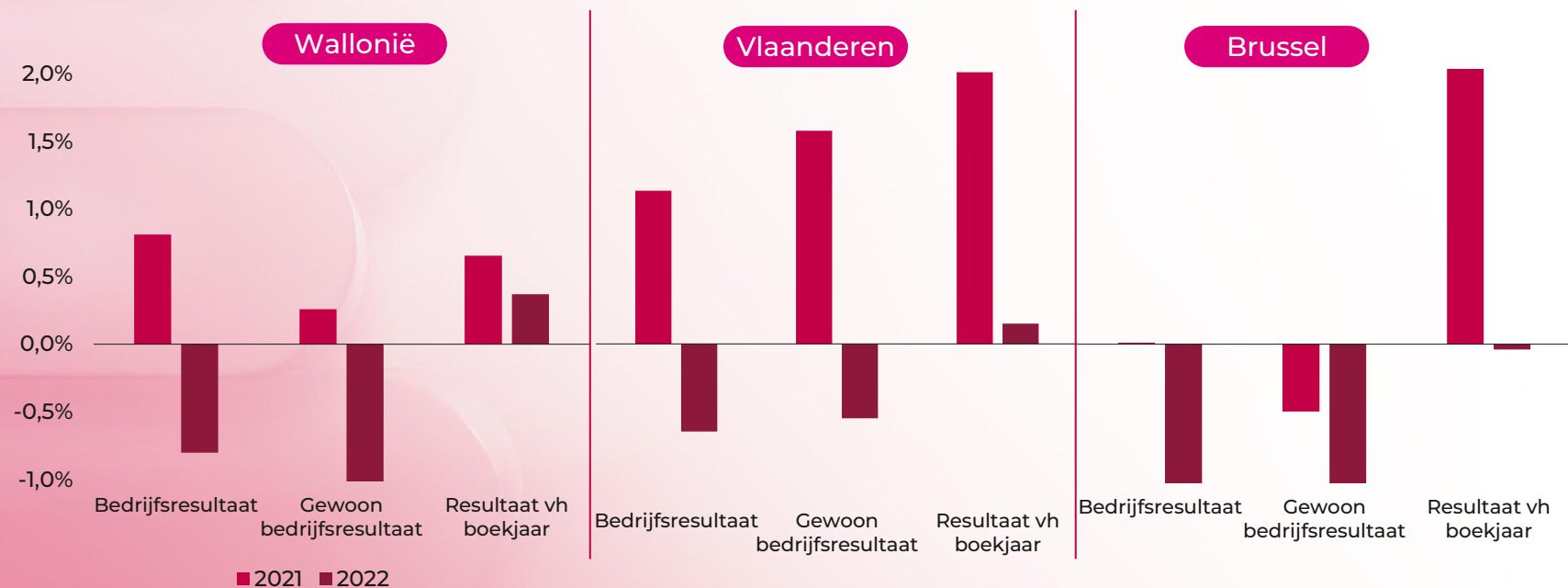
Resultaat van het boekjaar per regio

Resultaat

Duidelijke terugval van de resultaten in de drie regio's

in % omzet

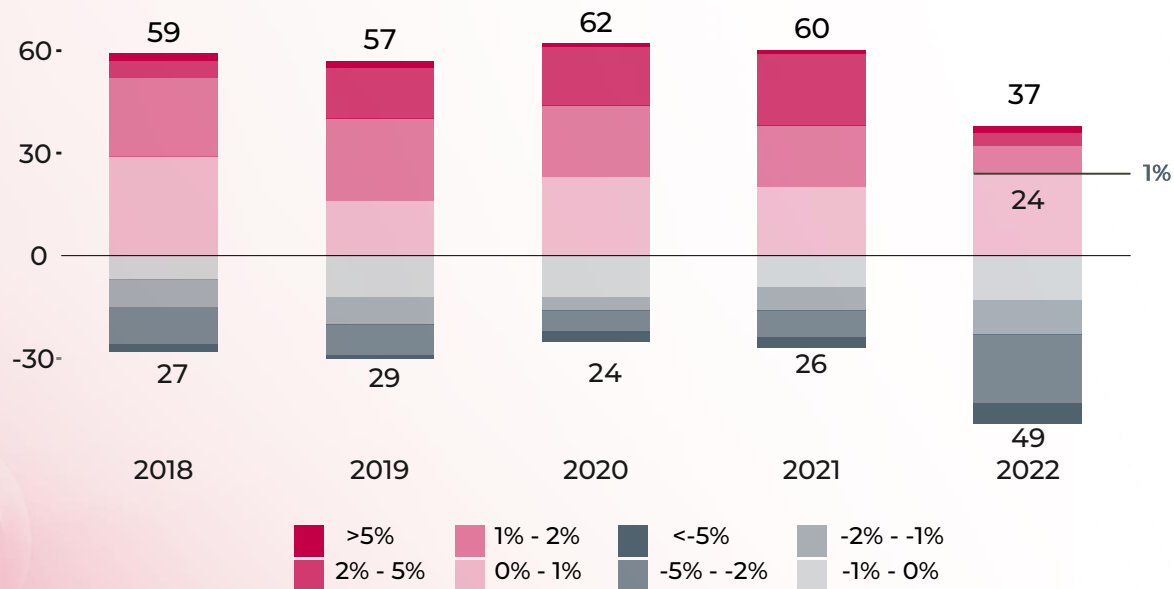

Evolutie gewoon bedrijfsresultaat

84% van de AZ haalt minder dan 1% omzet in 2022

in % omzet

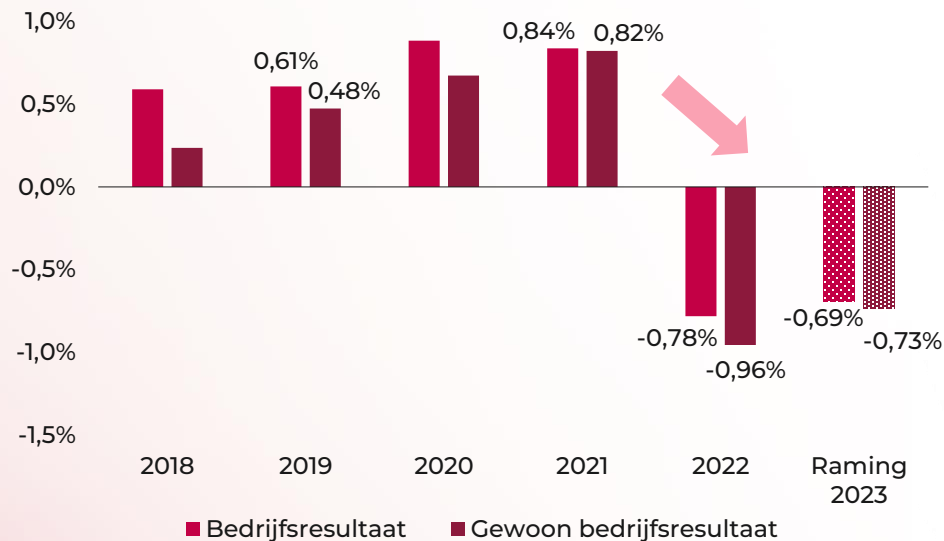
- 85 ziekenhuizen < 1% omzet in 2020 zonder voorschotten
- 56 ziekenhuizen < 1% omzet in 2021 zonder voorschotten

Resultaten

Raming 2023 bevestigt het structureel tekort in de sector

Evolutie gewoon bedrijfsresultaat
in % omzet

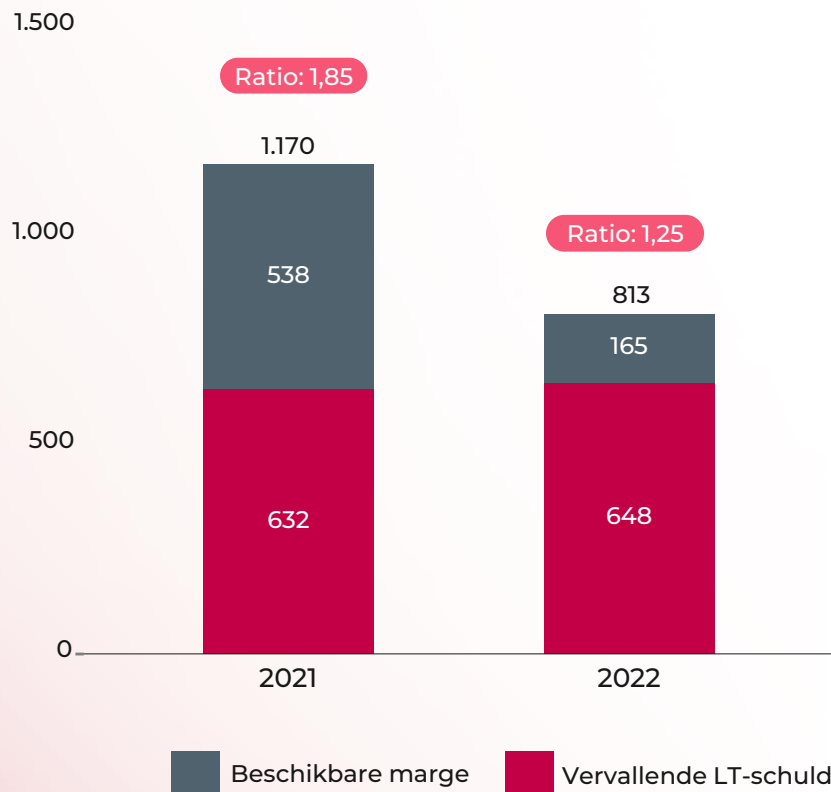
Cashflow/vervallende LT schuld

Vrije Cashflow komt onder druk

in miljoen EUR

Onvoldoende CF < 1,1

	I	AZ
CF > 0	20	
CF negatief	6	

Steekproef

Ziekenhuisactiviteit

Resultaten

Uitdagingen personeel

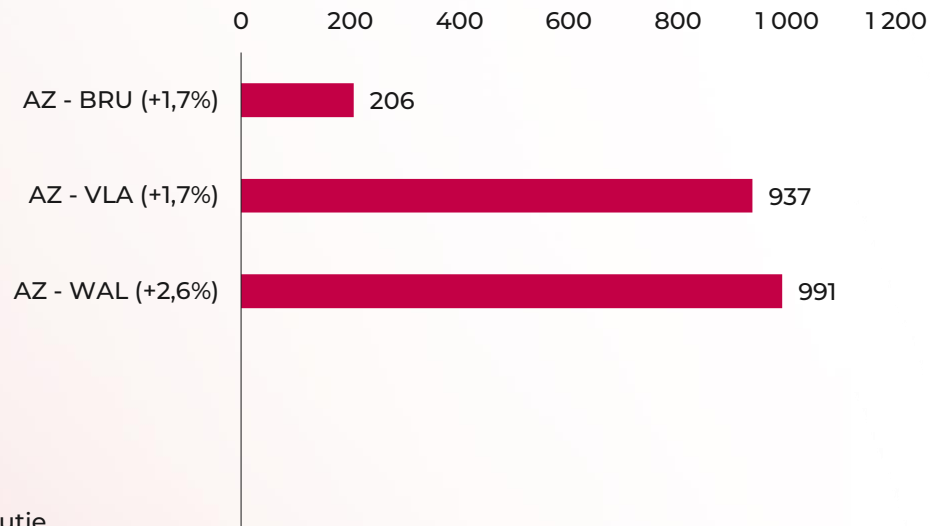
Balans en investeringen

Besluit

Personeel

Lichte stijging van het aantal VTE in 2022

Evolutie aantal VTE* (2022 tov 2021)

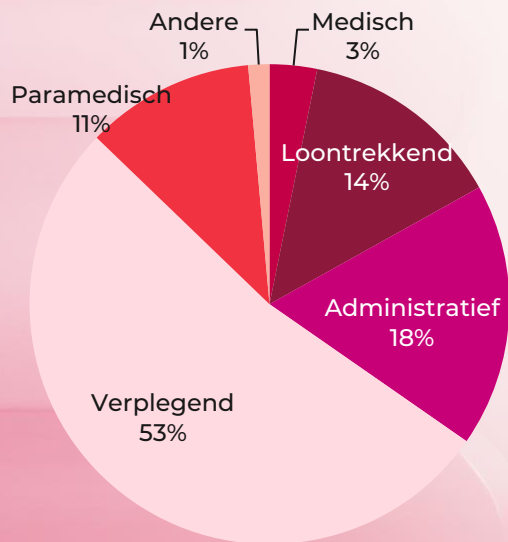
	2021	2022		Evolutie
Aantal VTE - AZ	105 654	107 788	+2 134	+2,0%

* Zonder uitzendkrachten

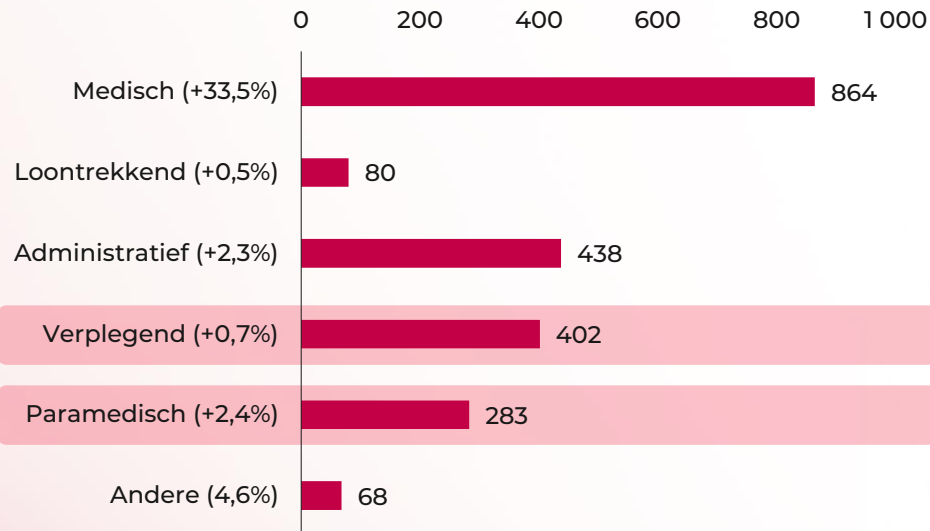

Personeel

Naast meer handen aan het bed
ook groei in
ondersteunende diensten

Evolutie aantal VTE per functie (2022 tov 2021)

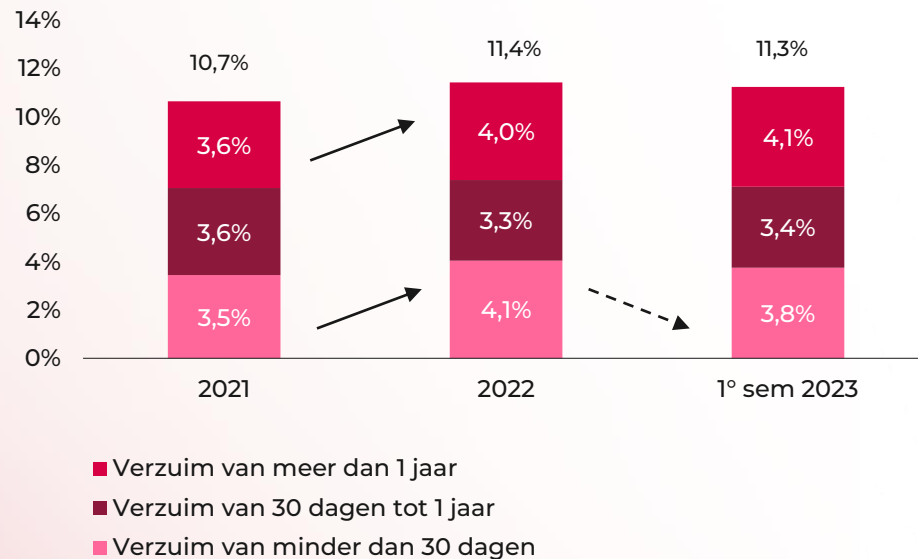
Personeel

In 2023 verwacht dat het kortetermijn-ziekteverzuim afneemt

Langetermijn-ziekteverzuim > 4%

*Ziekteverzuim = % van het aantal dagen afwezigheid (niet-geplande afwezigheid, dus zonder wettelijk, syndicaal of vormingsverlof, e.a.) in verhouding tot het theoretisch aantal werkdagen per jaar.

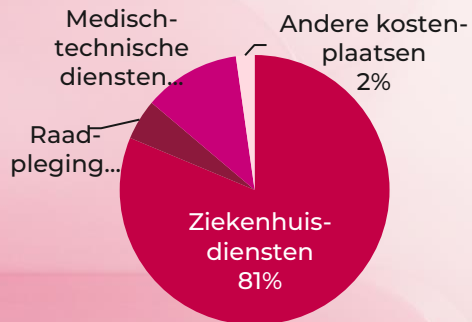
Evolutie van het ziekteverzuim*

Personeel

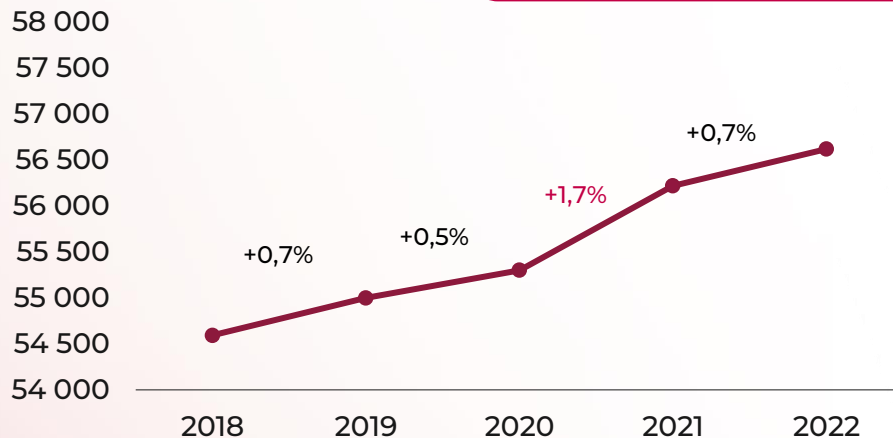
Door de maatregelen om verpleging aantrekkelijker te maken, klimt het aantal VTE lichtjes met +3,7% sinds 2018

VTE verplegend per kostenplaats (2022)

Evolutie aantal VTE verplegend personeel

2018 – 2022: + 2 028 VTE / +3,7%

➤ Evolutie totaal aantal VTE 2018 - 2022: +6%

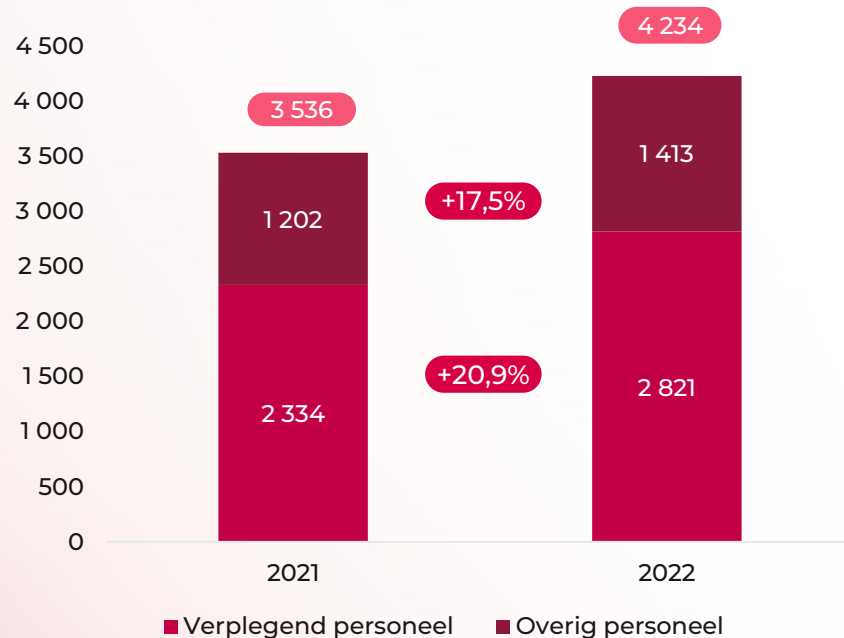

Personeelstekort

Meer dan 2 800
betrekkingen vacant voor
verplegend personeel
in 2022

- › Dit is 21% meer dan in 2021
- › Vertegenwoordigt bijna 5% van het aantal VTE verplegend personeel

Raming van het aantal vacante betrekkingen*

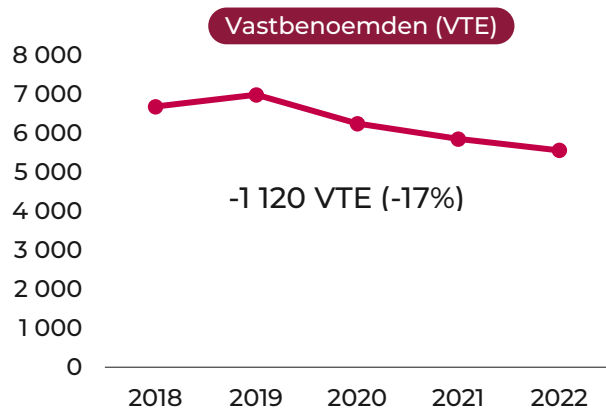

Personeel

Pensioenproblematiek (vastbenoemd personeel)

1

Belangrijke terugloop van het aantal vastbenoemden
→ Kleiner volume aan basisbijdrage

Sterkere toename van de responsabiliseringsbijdrage (bijna 70 miljoen EUR in 2022 / meer dan 135 miljoen EUR in 2025 (zonder bonus/malus 2° pijler)

2

Hogere bijdrage voor responsabilisering voorzien

	Basisbijdrage	Responsabiliseringsbijdrage
2021	41,5%	50%
2022	43,0%	50%
2023	44,0%	66%
2024	45,0%	75%
2025	45,0%	78%
2026	45,0%	81%
2027	45,0%	84%

3

Bijkomende toeslag voor ziekenhuizen zonder 2° pijler (bonus/malus) → Respo = 100%

Personeel

Dé uitdaging voor de ziekenhuizen

	2021	2022		Evolutie
Aantal VTE - AZ	105 654	107 788	+2 134	+2,0%

Ziekteverzuim

- 11% in totaal
- 4% voor meer dan 1 jaar

Steeds meer uitzendkrachten ingeschakeld

- 1,7% vd VTE
- 2,5% vh verplegend personeel

Personeelstekort

4 250 VTE tekort waarvan
2 800 VTE voor verpleging

Financiering van de pensioenen vastbenoemde VTE (openbare AZ)

Vastbenoemd versus
contractueel

Impact op de ziekenhuisactiviteit?

MAHA
2023

Steekproef

Ziekenhuisactiviteit

Resultaat

Uitdagingen personeel

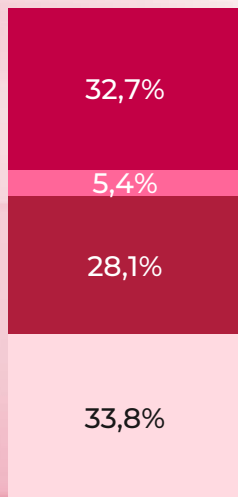
Balans en investeringen

Besluit

Balans - passiva

in miljoen EUR

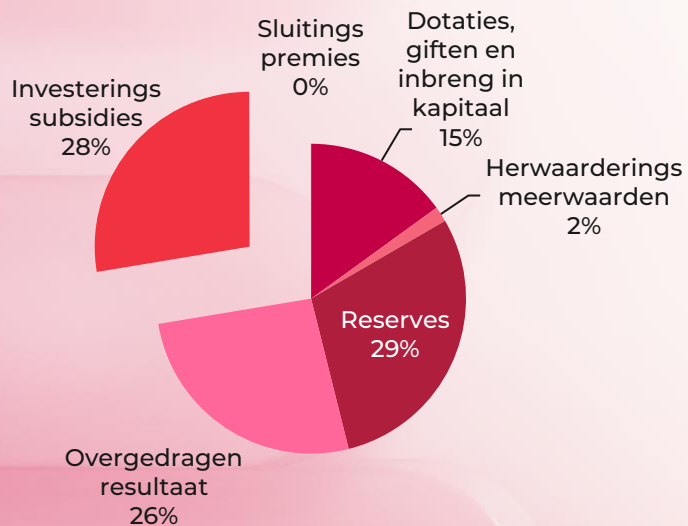
- Overige schuld
- Financiële LT-schuld
- Voorzieningen voor risico's en lasten
- Eigen vermogen

Evolutie en structuur van het passief

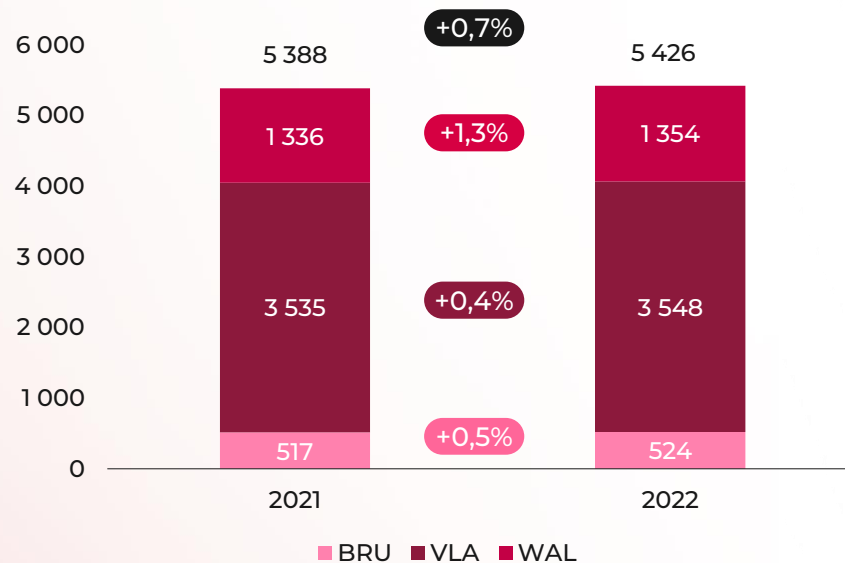
Passiva	2021	2022	Evolutie 2021-2022	
Eigen vermogen	7.362	7.368	0,1%	●
Investeringsubsidies	2.040	2.007	-1,6%	
Voorzieningen voor risico's en kosten	1.282	1.181	-7,9%	
Schulden op meer dan één jaar	7.098	7.150	0,7%	
Financiële LT-schuld	6.172	6.350	2,9%	
Diverse schulden	752	641	-14,8%	●
Schulden op ten hoogste één jaar	5.857	6.481	10,6%	
Vervallende LT-schuld	632	648	2,5%	
Financiële KT-schuld	187	231	23,5%	●
Lopende schulden	3.336	3.596	7,8%	
Inhaalbedragen	601	721	20%	●
Bezoldigingen en sociale lasten	1.254	1.577	25,7%	
Andere KT-schuld	448	429	-4,2%	
Overlopende rekeningen	398	410	3,0%	
Totaal passiva	21.997	22.589	2,7%	

Eigen vermogen

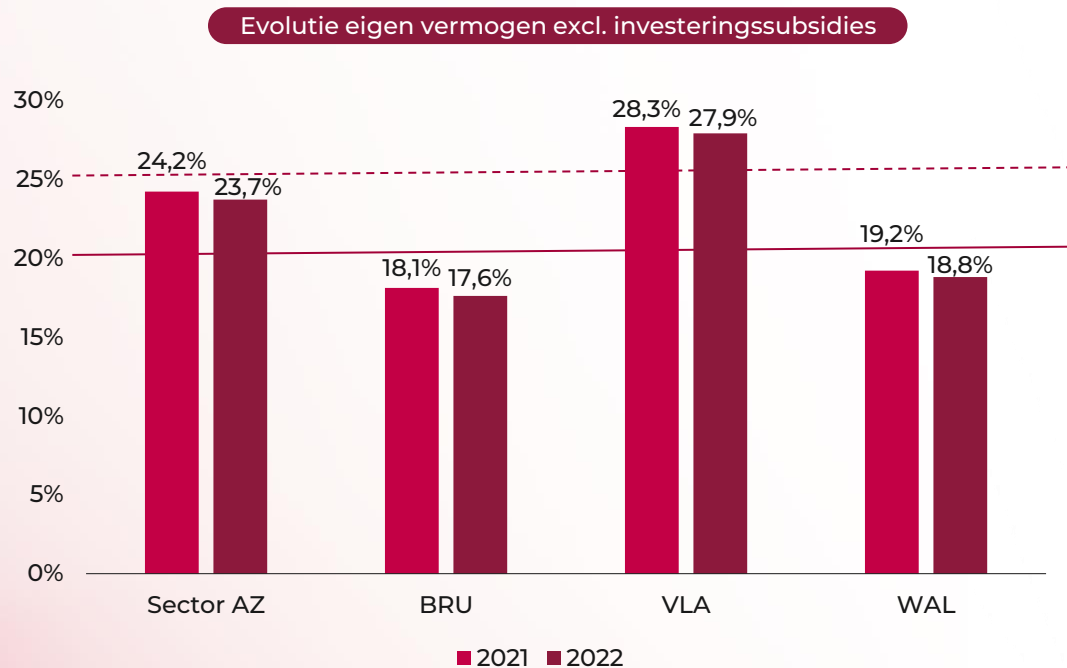

Evolutie eigen vermogen excl. investeringssubsidies

Eigen vermogen

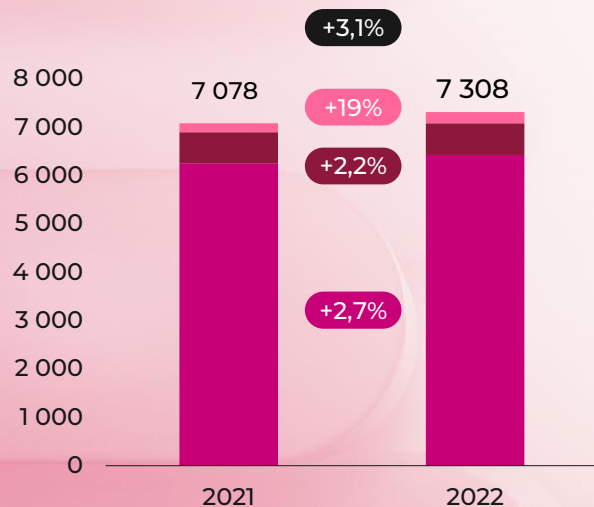
Solvabiliteit voor het eerst onder druk

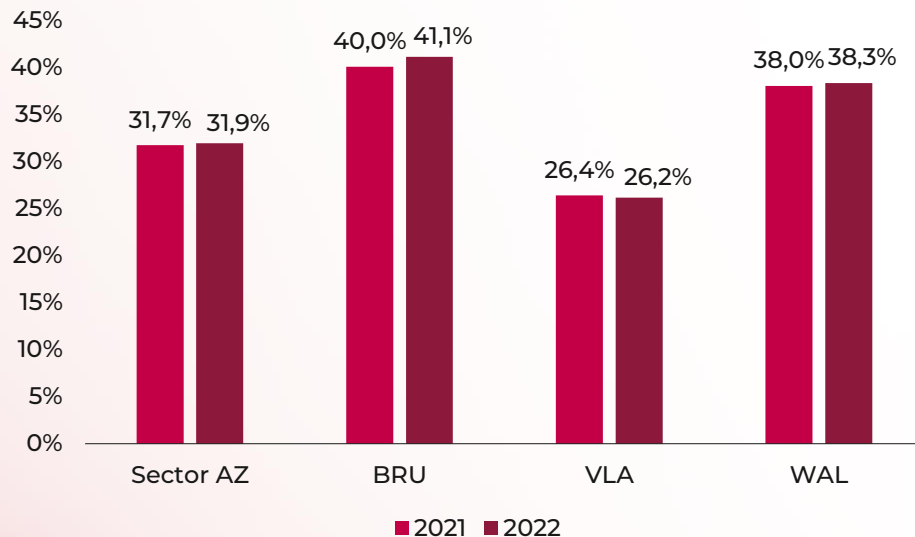
Financiële schuld

Stijging van de KT-schuld, een voorteken?

in miljoen EUR

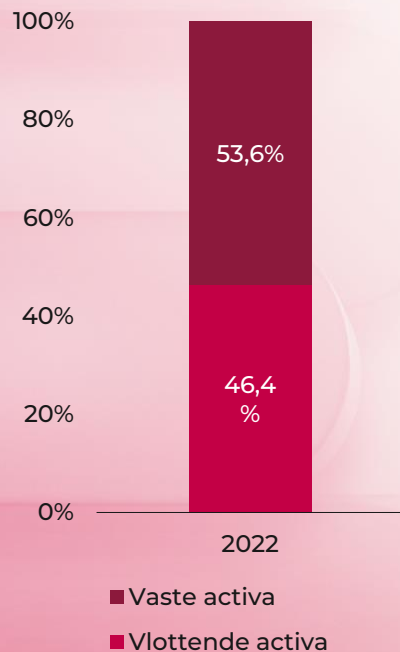

- Schuld KT
- Schulden op ten hoogte één jaar
- Financiële schuld LT

Balans - activa

in miljoen EUR

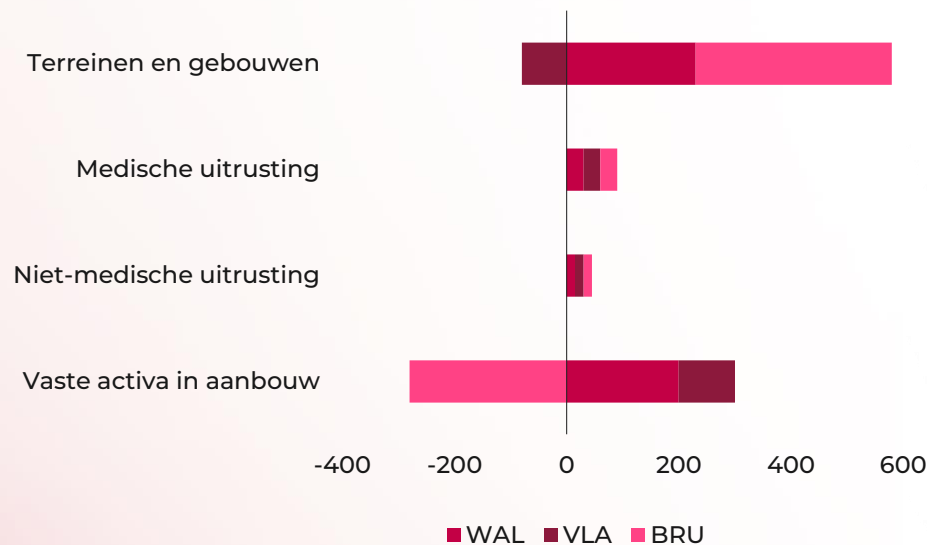
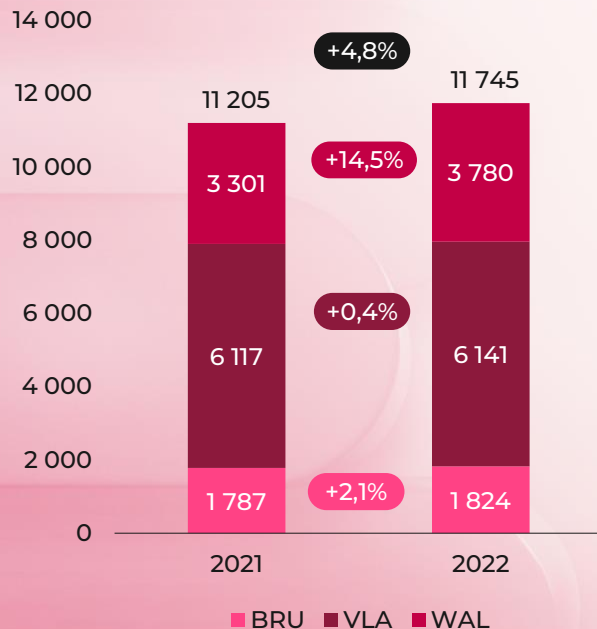

Activa	2021	2022	Evolutie 2021-2022
Vaste activa	11.512	12.098	5,1%
Materiële vaste activa	11.205	11.745	4,8%
Terreinen en gebouwen	8.521	9.039	6,1%
Medische uitrusting	856	905	5,8%
Niet-medische uitrusting	623	652	4,6%
Vaste activa in aanbouw	1.066	1.051	-1,4%
Vlottende activa	10.485	10.492	0,1%
Vorderingen op meer dan één jaar	1.012	708	-30,0%
Voorraden en bestellingen in uitvoering	465	468	0,7%
Vorderingen voor prestaties	4.836	5.364	10,9%
Patiënten	532	518	-2,8%
Verzekeringsinstellingen	3.939	4.377	11,1%
Inhaalbedragen	262	315	20,2%
Artsen	94	89	-5,4%
Liquide middelen en beleggingen	2.008	1.605	-20,1%
Totaal activa	21.997	22.589	2,7%

Evolutie materiële vaste activa

Evolutie per regio

in miljoen EUR

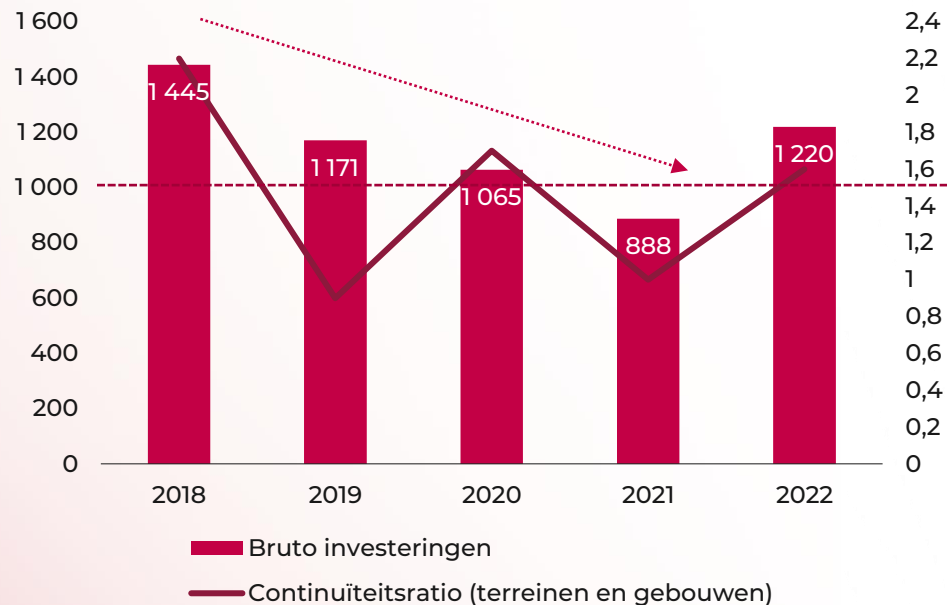
Evolutie van de investeringen

Heel wat dossiers in de pipeline

in miljoen EUR

Toename in 2022 (door 1 groot project)

Bruto-investeringen en continuïteitsratio (terreinen en gebouwen)

MAHA
2023

Steekproef

Ziekenhuisactiviteit

Resultaten

Uitdagingen personeel

Balans en investeringen

Besluit

Key takeaways

Activiteit

- › trend naar daghospitalisatie zet zich door
- › klassieke opnames nog steeds niet op het niveau van 2019

Resultaten

- › het gewoon bedrijfsresultaat is zorgwekkend met -181 miljoen euro verlies

Balans

- › solvabiliteit onder druk in Vlaanderen
- › investeringsritme op een kantelpunt

Besluit

De uitdagingen van uw ziekenhuis vertalen in een duurzaam financieel plan voor de toekomst!

Financieel plan

- > Terugbetalingscapaciteit
- > Solvabiliteit

I Personeels- beleid

- > Attractiviteit
- > Flexibiliteit
- > Pensioenen

II Externe uitdagingen

- > IT en data
- > Cyber Security
- > Maatschappelijk verantwoord ondernemen

III Zorgaanbod

- > Rol van het ziekenhuis
- > Efficiëntie
- > Krachten bundelen

IV Overheid

- > LT-visie
- > Stabiliteit
- > Duidelijk